

کمتر از ۲۲ روز به تعیین رئیس‌جمهور جدید ایران مانده و سقوط پالگرد سیدابراهیم رئیسی برابر قانون اساسی با فاصله کمتر از چهارماه از انتخابات آسفند ۱۴۰۲، مردم را در معرض تصمیمی جدید برای انتخاب رئیس قوه مجریه قرار داده است. با ارزیابی شرایط این روزهای ایران، رئیس‌جمهور آینده کشورمان بعد از انتخابات با سه متغیر مهم اثرگذار بر سیاست خارجی ایران مواجه خواهد بود نخست: میزان مشارکت مردم؛ این متغیر در انتخابات و میزان رای منتخب ملت به اولین ابزار تقویت یا تضعیف او در صحنه خارجی تبدیل خواهد شد. چه اینکه تقریباًکشورهای غربی به‌صورت غیرمنسجم تصمیم گرفتند تصمیمات جدید درباره چگونگی مواجهه با ایران در پرونده‌های خاورمیانه و انرژی اتمی را موکول به بعد از انتخابات کنند. از سوی دیگر میزان مشارکت مردم در انتخابات در ارتباط مستقیم با رویکرد نامزدها و گفتمان آنها برای تغییر مسیر سیاست خارجی با استفاده از آنها از ابزارهای تنش‌زا یا تنش‌زدادر کاربرد دیپلماسی دارد. دوم: قانون اساسی برای قانون اساسی تعیین سیاست‌های کلی نظام در سیاست خارجی در حوزه اختیارات ولی فقیه و رهبری است و رئیس‌جمهور و مجموعه وزارت خارجه صرفاً مجری سیاست‌های رهبر انقلاب خواهند بود. سوم: رویدادهای خرداد و کتان‌رخداد جنگ غزه و جنگ اوکراین که در حال استمرار است و یک کتان رخداد انتخابات آمریکا که در پیش‌رو است و دو رویداد تحریم‌های آمریکا علیه ایران و مساله هسته‌ای ایران از مهم‌ترین مولفه‌های اثرگذار بر سیاست خارجی هر رئیس‌جمهوری است که وارد پاستور شود.

مسائلی که رئیس‌جمهور بعدی با آنها مواجه خواهد بود

با در نظر گرفتن سه متغیر گفته شده هر فردی که به‌عنوان رئیس‌جمهور منتخب از سوی مردم برگزیده شود با توجه به نوع گفتمانی که در رقابت‌های انتخاباتی شکل داده و مردم از آن حمایت کردند، با موارد زیر مواجه خواهد بود. نخست: تعیین رویکرد گفتمان که در سیاست خارجی از آنجا به‌عنوان اولویت نخست منتخب ملت خواهد بود که گفتمان سیاسی رئیس‌جمهور زیربنای فکری دیپلماسی را تعیین و چگونگی کاربرد ابزارهای سیاسی، نظامی، فرهنگی، ژئوپلیتیکی و اقتصادی را در سیاست خارجی تعیین خواهد کرد. این گفتمان در وضعیت اجرا می‌تواند به دو بخش «تنش‌زا» یا «تنش‌داز» تقسیم شود و در وضعیت تثوریک در دو رویکرد «آرمان‌گرا» و «واقع‌گرا» قرار خواهد گرفت. دوم: نحوه تعامل؛ همان‌گونه که توضیح داده شد، رهبر انقلاب به مثابه سیاست‌گذار کلان در سیاست خارجی ایران در قانون اساسی دارای اختیارات تام است. روسای جمهور قبلی به فراخور رویکرد گفتمانی خود در جریان انتخابات و وعده‌هایی که به مردم دادند کوشش کردند از همان ابتدا راهبرد خود را در سیاست خارجی با رهبری هماهنگ کنند. تعیین محدوده اختیارات رئیس‌جمهور، مرزهای تعامل با کشورهای غربی به ویژه آمریکا، هدف‌گذاری برای مذاکرات با غرب و شرق، تعیین افراد کلیدی در پست‌های مهم وزارت خارجه و شورای عالی امنیت ملی و تغییر یا انقای مسئولان فعلی پرونده‌های هسته‌ای و منطقه‌ای از مهم‌ترین اولویت‌های روزهای ابتدایی رئیس‌جمهور منتخب خواهد بود.

سوم: اقتصاد داخلی به مثابه پیامد سیاست خارجی: رئیس‌جمهور منتخب با پیش‌فرض‌های قطعی مواجه است که از هم اکنون می‌تواند روی میز او قرار گیرد. از آغاز دهه نود شمسی، اقتصاد کلان در ایران به مثابه متغیری وابسته و پیوسته به سیاست خارجی قابل تعریف بوده است. حتی دولت سیزدهم که با شعار اصلاح بودجه و قطع وابستگی بودجه از دلار و نفت وارد میدان شد، ناتوان از قطع وابستگی اقتصاد به سیاست خارجی بود و کارگزاران آن در آستانه تحویل دولت به منتخب بعدی با دالار ۶٫۶ تومانی هستند. از این رو تعیین حوزه اختیارات رئیس‌جمهور آینده از سوی سیاست‌گذار کلان در ارتباط مستقیم با تقویت یا تضعیف اقتصاد داخلی خواهد بود. چهارم: پرونده هسته‌ای؛ از آژانس بین‌المللی انرژی اتمی در گزارش جدید خود ایران تا ۱۱ مه، ۶۲۰۱ کیلوگرم است که این تصریح کرده که کل ذخایر اورانیوم غنی شده ایران تا ۱۱ مه، ۶۲۰۱ کیلوگرم است که این نشان دهنده افزایش ذخایر اورانیوم غنی شده است. بعد از خروج ترامپ از برجام، ایران گام به گام از تعهدات خود کاسته و با شدن یافتن تحریم‌های آمریکا، سیاست افزایش میزان اورانیوم غنی شده را به مثابه یک امتیاز برای چانه‌زنی در آینده پیگیری می‌کند. در واپسین جلسه آژانس بین‌المللی انرژی اتمی که اروپایی‌ها قاصد داشتند قطعنامه‌ای علیه ایران صادر کنند، آمریکا تصویب هر قطعنامه‌ای را تا زمان برگزاری انتخابات در ایران متوقف کرد. از این رو رئیس‌جمهور منتخب در مواجهه با پرونده هسته‌ای با راهبردها و مسئولان از قبل تعریف و تعیین شده‌ای مواجه است که تصمیم‌سازی در این حوزه را پیگیری می‌کنند.

«آرمان ملی»، بازیگران اصلی انتخابات ریاست جمهوری را بررسی می‌کند؛ نامداران رقابت سه‌ضلعی

گزارش

درباره بررسی صلاحیت‌ها گمانه‌زنی نکنید

سخنگوی شورای نگهبان: قوانین و مقررات و سیاست‌های کلی انتخابات، مجری انتخابات وزارت کشور و همچنین براساس قانون اساسی و... ناظر انتخابات شورای نگهبان است. همواره در کنار مجری، ناظری وجود دارد که وظیفه آن اطمینان حاصل کردن از صحت و اتقان فرآیند هاست. ناظر باید دقت کند تا امور براساس قانون پیش می‌رود. هادی طحان نظیف گفت: وقتی در قوانین شرایط و اوصافی برای جایگاه ریاست‌جمهوری ذکر می‌شود، آن شرایط باید توسط مرجعی مورد بررسی قرار بگیرد. این کار در هر جایی انجام می‌شود. خواه آن نهاد شورای نگهبان باشد یا هر نهاد دیگری. بالاخره باید بررسی‌ها انجام شود که آیا فرد برخوردار از شرایط مندرج در قانون است یا خیر. در اصل ۱۱۵ قانون اساسی که مورد اشاره طحان نظیف قرار گرفت، آمده است: «رئیس‌جمهور باید از میان رجال مذهبی و سیاسی که واجد شرایط زیر باشند انتخاب گردد: ایرانی‌الاصل، تابع ایران، مدیر و مدبر، دارای حسن سابقه و امانت و تقوی، مومن و معتقد به مبانی جمهوری اسلامی ایران و مذهب رسمی کشور. عضو حقوقدان شورای نگهبان بیان کرد: درباره این اصل تصریح کرد: برخی از واژگان ممکن است کیفی باشد؛ اینکه چه سطحی از مدیریت مدنظر است، منظور مدیریت کلان و مدیریتی است که برای کشورداری است. یک نفر ممکن است مدیر سازمان یا وزیر خوبی باشد، اما شاید نتواند در وزارتخانه دیگری به خوبی عمل کند یا اینکه در جایگاه ریاست‌جمهوری به خوبی عمل کند. وی ادامه داد: شورای نگهبان بررسی‌های لازم را انجام خواهد داد که آیا فرد می‌تواند و صف مدیر را داشته باشد. هیات وزیران را مدیریت کند و در بحران‌ها تصمیم‌گیری کند؟ این‌ها بر اساس مدارک و اسنادی که از خود افراد دریافت شده و سوابق مدیریتی و عملکردی که در جایگاه‌های مختلف داشتند، بررسی خواهد شد. از دستگاه‌های مختلف نیز استعلام‌هایی صورت می‌گیرد؛ همه این‌ها فرآیند بررسی صلاحیت‌ها را رقم خواهد زد. طحان نظیف در ادامه اعلام کرد: هشتاد نفر برای کاندیداتوری انتخابات ریاست‌جمهوری ثبت‌نام کردند. پرونده‌ها را از وزارت کشور تحویل گرفتیم. هرکدام از این پرونده‌ها در جلسات شورای نگهبان مورد بررسی قرار می‌گیرد، مباحث و استعلامات مطرح می‌شود، اما بعضی نظرات خود را بیان می‌کنند و در نهایت تصمیم‌گیری می‌شود؛ این فرآیند به‌صورت جمعی انجام می‌شود. وی با بیان اینکه فرآیند بررسی صلاحیت‌ها طولانی است، اما به‌صورت دقیق انجام خواهد شد، اظهار کرد: قانون ۵ روز مهلت برای بررسی صلاحیت‌ها توسط شورای نگهبان پیش‌بینی کرده که امکان تمدید یک ۵ روز دیگر دارد. ما از ۵ روز نخست طبیعتاً استفاده خواهیم کرد و از مهلت ۵ روز دوم ممکن است، بخشی از آن استفاده شود.

مصوبه شورای نگهبان برای تعیین حداقل شرایط

سخنگوی شورای نگهبان با تأکید بر اینکه در قانون انتخابات ریاست‌جمهوری فرآیندها به دقت ذکر شده است و همه فرآیندها نیز طبق قانون پیش می‌رود، به بند ۵-۱۰ سیاست‌های کلی انتخابات مبنی بر اینکه «تعریف و اعلام معیارها و شرایط لازم برای تشخیص رجل سیاسی، مذهبی و مدیر و مدبری بودن نامزدهای ریاست‌جمهوری توسط شورای نگهبان» صورت بگیرد، اشاره کرد و گفت: در سال ۱۳۹۶ یعنی یکسال پس از ابلاغ سیاست‌های کلی انتخابات توسط معظم رهبری، شخص‌ها و معیارهایی در این خصوص تدوین شد که در سال ۱۴۰۰ عینی‌تر و جزئی‌تر شد. طحان نظیف ادامه داد: در گذشته شاهد ثبت‌نام‌هایی بودیم که بسیاری از آن‌ها واجد شرایط اولیه هم نبودند. از این رو این مصوبه در راستای سیاست‌های کلی انتخابات تدوین و اجرایی شد. در سال ۱۳۹۶، یک هزار و ۶۳۶ نفر ثبت‌نام کردند. در سال ۱۴۰۰ هم اگرچه دولت وقت به دلایلی مصوبه را اجرائ نکرد، اما با اطلاع‌رسانی‌هایی که صورت گرفت، ثبت‌نامی‌ها به ۵۲۲ نفر کاهش یافت که البته کمتر از چهل نفر برخوردار از شرایط شکلی بودند. وی تأکید کرد: برای شورای نگهبان در تمامی فرآیندها از ابتدا تا انتها نظارت دارد. شورای نگهبان در زمان ثبت‌نام نیز حضور داشت تا حقی از کسی ضایع نشود. سخنگوی شورای نگهبان تصریح کرد: جلسه اول بررسی صلاحیت‌ها برگزار شد. دیروز بعد از ظهر هم جلسه دوازدهم و ششمین و جلسات فشرده و چند نوبت در حال برگزاری است تا در نهایت صحت و اتقان و با سرعت بررسی‌ها انجام شود. زمان تبلیغات پس از اعلام نتایج بررسی صلاحیت‌ها آغاز خواهد شد. وی در ادامه از رسانه‌ها و فعالان فضای مجازی خواست تا در خصوص بررسی صلاحیت‌ها گمانه‌زنی نداشته باشند و تأکید کرد: بررسی صلاحیت‌ها به تاخیر شروع شده و فرآیندی تصفیعی، دقیق و زمان‌بر است؛ کلاگمانه‌زنی درست نیست، اما الان حتی برای گمانه‌زنی هم زود است.

نگرش‌ها به مسائل است. چنانکه جلیلی همه چیز دو دسته خودی و غیرخودی یا ما و دشمن تقسیم می‌کند؛ اما لاریجانی با نگاه باز و توسعه‌محور به مسائل مختلف نگاه می‌کند. از طرفی جلیلی به جهت صرف حضور در مقطعی خاص در شورای عالی امنیت ملی آن هم در پرونده هسته‌ای شاید صرفاً بتواند در مساله سیاست خارجی مطالبی برای گفتن داشته باشد از میان این افراد کدامیک پای به مناظرات بکشد. اما در طرف مقابل علی لاریجانی شخصیتی چند بعدی دارد و همچنان که می‌تواند در حوزه سیاست خارجی صحبت کند به جهت حضور در مناسبت مختلف از جمله حضور ۱۲ ساله بر کرسی ریاست مجلس با مسائل مختلف داخلی از مشکلات معیشتی و اقتصادی گرفته تا سیاست داخلی، مسائل اجتماعی و فضای مجازی اشراف دارد و به خوبی می‌تواند در این عرصه‌ها ظاهر شود و ضمن ارائه برنامه در مقابل رقیب نیز به خوبی بایستد. لذا اینکه شاهدیم تندروها و افراطیون از زمان ثبت‌نام لاریجانی تاکنون به تخریب وی می‌پردازند به جهت علم و اطلاع از قدرت و اشراف او بر مسائل مختلف کشوری است.

تکرار رقابت ۹۶؟

شاید این دوره از انتخابات جزو معدود دوره‌هایی باشد که جنبه اصلاحات و احزابی و گروه‌ها همه بر یک نام آن هم اسحاق جهانگیری متمرکز کرده‌اند و به نظر می‌رسد که اگر شورای نگهبان او را تأیید صلاحیت کند اجماعاً به حمایت از جهانگیری خواهند پرداخت. معاون اول حسن روحانی در دولت‌های یازدهم و دوازدهم که درصداست این‌بار در قامت رئیس‌جمهوری دولتی بهتر و کارآمدتر از رئیس سابقش تشکیل دهد. از سوی دیگر یکی از چهره‌هایی که کمتر تصور می‌شدیای به رقابت‌های انتخاباتی بگذارد محمد باقر قالیباف بود. چهره‌ای که تلاش بسیاری کرد تا بالابنی‌های گسترده از جمله

اصلاح طلبی؛ علی لاریجانی و عبدالناصر همتی با گرایش اعتدالی و محمدباقر قالیباف، سعید جلیلی، مهرداد بذریاش، علیرضا زاکانی، امیرحسین قاضی‌زاده هاشمی و علی‌نیکزاد با گرایش اصولگرایی در انتخابات ثبت‌نام کردند. هر چند که به نظر نمی‌رسد شورای نگهبان تمامی این افراد را برای حضور در رقابت‌های انتخاباتی تأیید کند و باید منتظر ماند و دید از میان این افراد کدامیک پای به مناظرات بکشد. اما در طرف مقابل علی لاریجانی شخصیتی چند بعدی دارد و همچنان که می‌تواند در حوزه سیاست خارجی صحبت کند به جهت حضور در مناسبت مختلف از جمله حضور ۱۲ ساله بر کرسی ریاست مجلس با مسائل مختلف داخلی از مشکلات معیشتی و اقتصادی گرفته تا سیاست داخلی، مسائل اجتماعی و فضای مجازی اشراف دارد و به خوبی می‌تواند در این عرصه‌ها ظاهر شود و ضمن ارائه برنامه در مقابل رقیب نیز به خوبی بایستد. لذا اینکه شاهدیم تندروها و افراطیون از زمان ثبت‌نام لاریجانی تاکنون به تخریب وی می‌پردازند به جهت علم و اطلاع از قدرت و اشراف او بر مسائل مختلف کشوری است.

رقابت دیپلماتیک

درست از زمانی که بحث انتخابات زود هنگام ریاست‌جمهوری مطرح شد ۲ نام بیش از بقیه نام‌ها برای انتخابات ریاست‌جمهوری به میان آمد. تندروها نام سعید جلیلی را مطرح کردند و وی را شهید زنده و ادامه‌دهنده راه رئیسی خواندند و میانه‌روها هم نیز علی لاریجانی را به عنوان چهره‌ای که می‌تواند کشور را از شرایط کنونی نجات دهد معرفی کردند. دودییلمات ۲ رویکرد متفاوت در مقاطع مختلف از قضا در هر دو مقطع نیز پرونده هسته‌ای را در اختیار داشتند. به نظر می‌رسد آنطور که از شواهد و قرائن پیداست سعید جلیلی از سوی شورای نگهبان تأیید خواهد شد. از طرفی تصور می‌شود علی لاریجانی نیز چراغ سبز و پالس‌های مثبت حاکمیتی را دریافت نموده و وارد عرصه انتخابات شده است. لذا از هم‌اکنون می‌توان منتظر تقابل این دو نفر در مناظرات انتخاباتی بود. اما تفاوت فاحشی در نگاه و رویکرد نیز دو نفر وجود دارد و لاریجانی را در آذهان و افکار عمومی به جلیلی رجحان و برتری می‌دهد نوع

«آرمان ملی»، بیانیه رئیس‌جمهور اصلاحات را بررسی می‌کند

ائتلاف تمام شد

فقط کاندیدای اصلاح طلب!

آرمان ملی- مطهره شفیع: تمام شد دورانی که جریان اصلاحات پس از رد صلاحیت کاندیدای خودش به فکر حمایت از کاندیدای جریان دیگر باشد و اکنون تنها تأکید بر حمایت از کاندیدای اصلاح طلب دارد. در چنین شرایطی آراستنی کاندیدای غیراصلاح طلب به پوشش اعتدالی هم پذیرفته نیست به بیان ساده‌تر یا حمایت از کاندیدای اصلاح طلب و لاغیر...
تغییر استراتژی خاتمی و اصلاح طلبان
تغییر رویکرد، تصمیم امروز و دیروز نیست، بلکه بزرگان اصلاحات از مدتی قبل به این نتیجه رسیده بودند که حمایت‌شان از کاندیدای غیراصلاح طلب اشتباه بوده و معنای برای جریان اصلاحات نداشته است. در اردیبهشت سال جاری یک فایل صوتی از سیدمحمد خاتمی منتشر شد که در آن به همین موضوع اشاره کرده بود. این فایل حاوی نکات مهمی درباره علت عدم مشارکت رئیس‌دولت اصلاحات در انتخابات مجلس ۱۴۰۲ است. خاتمی در این فایل صوتی روش پیشین جریان اصلاحات در انتخابات را نقد کرده و به تغییر وضعیت در طول یک دهه اخیر اشاره می‌کند. او آن نوعی «دگردیسی انتخابات» حرف زده و با انتقاد از ردصلاحیت کاندیداهای اصلاح طلب این سوال با مطرح می‌کند که آیا باید به نفع کسانی که ضد انتخابات هستند، کار بکنیم؟ رویکردهای اخیر خاتمی قابل تامل است، چنانکه برای نخستین بار در حیاتش از حضور در پای صندوق رای انتخابات مجلس سال دوازدهم خودداری کرد. او حتی سال ۱۳۹۰ و تنها دو سال پس از انتخابات ۱۳۸۸، در یک اقدامی اعتراضی به جای شرکت در انتخابات تهران، در دماوند رای خود را به صندوق انداخت. خاتمی، رهبر جریان اصلاحات است و به‌طور طبیعی تغییر رویاه دیدش به فضای انتخاباتی به تمام اعضا و گروه‌های جریان اصلاحات تسری پیدا می‌کند. خاتمی بارها نشان داده که گامی بر خلاف منافع ملی بر نمی‌دارد و برای او عزت کشور و رضایت مردم در اولویت است. اکنون هم ظاهراً حمایت از کاندیدایی جز از دایره اصلاح طلبان را نمی‌پذیرد.

وبامردم بود، خیر و صلاح آنان را خواست، ضمن تأیید راهبر در انتخاباتی جنبه اصلاحات، اگر پیشنهاد جنبه محقق شود در انتخابات شرکت می‌کنم. درباره نامزد مورد نظر ضمن تأکید بر لزوم برخورداری وی از شرایط عام، به ویژه راستگویی، پاکدامنی، پاکدستی و عزم و توان خدمت صادقانه به ملت، بیان چند نکته را مفید می‌دانم: ۱- نامزد مورد نظر باید در باور و عمل ملتزم به اصلاحات، تحول و تلاشگر در جهت اصلاح در همه عرصه‌های ساختاری و رویکردی باشد. در این لحظه از زمان گرچه تحول اساسی دور از دسترس و حرکت به سوی آن با دشواری‌های فراوان روبه‌روست، ولی نفس نابور به تحول و اصلاح سبب خواهد شد که با تعامل مثبت و سازنده با ارکان حاکمیت نفع مردم و به‌کارگیری همه امکانات و ظرفیت‌هایی که در اختیار دارد که چندان هم زیاد نیست، در جهت تحول مثبت در همه عرصه‌های اقتصادی، سیاسی، علمی و فرهنگی‌گام بردارد و امید به بهبودی تدریجی اوضاع را بیشتر و نگرانی‌ها از بدتر شدن شرایط را کمتر کند. ۲- فهم درست تحولات اجتماعی، به‌ویژه مطالبات زنان و جوانان و بخش متوسط و پایین جامعه به خصوص بخش‌های کمتر برخوردار از یکسو جلوگیری از افول سرمایه‌های اقتصادی، اجتماعی و انسانی که متأسفانه روز به روز تضعیف شده است و تلاش پیگیر برای بهبود زندگی و معیشت مردم با رویکرد اقتصادی مطلوب در جهت توسعه همه‌جانبه و پایدار همراه با عدالت از سوی دیگر، دارای اولویتی اجتناب‌ناپذیر است. ۳- درد بزرگ جامعه مضعف خر دوزری در حکمرانی و سوءتدبیر در مواجهه با چالش‌ها و بحران‌های موجود و پیش‌رو است. نامزد مورد نظر باید زمینه‌خوردوزری و توقیفی‌خردی را در همه امور و سطوح به خصوص با تکیه بر توان کارشناسانه، عالمانه و حرفه‌ای کشور و التزام به خر دزجمعی رافرهم آورد، از جمله اهتمام به رویکرد فرهنگی و سیاسی و علمی در همه عرصه‌های حکمرانی و نیز اقدام برای رفع تحریم‌های ظالمانه و برخورداری کشور از امکانات بین‌المللی در جهت توسعه همه‌جانبه کشور از طریق انتخاب سیاست خارجی عقلانی، فعال و متوازن و ارتقای جایگاه ایران و منزلت ایرانیان در جامعه بین‌المللی و استفاده بهینه از موقعیت راهبردی و توان تاریخی، فرهنگی ایران و ایرانی در جهت منافع ملی مقتضای خردوزری است. امیدوارم همگان و به‌خصوص مسئولان و دست‌اندرکاران امر انتخابات با درک موقعیت حساس کنونی کشور و نیز گستره و وسعتی ناشی از شرایط اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی را فرهم آورند که همه جریان‌ها و بخش‌های مختلف بتوانند نامزد مطلوب خود را در صحنه ببینند. ان‌شاءالله...»